

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ,
ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ
Републичка дирекција за воде
Број: 001201006 2024 14843 001 001 325 026
Датум: 17.09.2024. год.
Немањина 22-26, Београд

На основу чл. 113, 115. и 117. Закона о водама ("Сл. гласник РС" бр. 30/2010), Закона о изменама Закона о водама ("Сл.гласник РС" бр.93/2012, 101/2016, 95/2018), члана 30. став 2. Закона о државној управи ("Сл. гласник РС" бр. 79/2005, 101/2007, 95/2010, 99/2014, 47/2018 и 30/2018), члана 5. Закона о министарствима ("Сл.гласник РС" бр. 128/2020, 116/2022 и 92/2023) решавајући по захтеву предузећа "ЈЕЛЕН ДО" Доо из места Јелен До, општина Пожега (МБ: 07219784, ПИБ:100859864) у поступку издавања водних услова, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Републичка дирекција за воде, вршилац дужности директорке Маја Грбић, по Решењу Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, број: 001828997 2024 од 04.06.2024. године, издаје:

ВОДНЕ УСЛОВЕ

1. Одређују се технички и други захтеви који морају да се испуне у поступку припреме и израде техничке документације - Главног рударског пројекта за експлоатацију кречњака као техничко-грађевинског камена - ТГК и карбонатне сировине из лежишта „Грабовик“ – Јелен До које се налази у КО Јелен До, Папратиште и Тучково, на територији општине Пожега.

2. Водни услови престају да важе по истеку 1 године од дана њиховог издавања, ако у том року није поднет захтев за издавање водне сагласности.

3. Ово решење уписано је у Уписник водних услова за водно подручје "Морава", под редним бр. 601. од 17.09.2024.год.

4. Водним условима одређују се технички и други захтеви које инвеститор мора да испуни при пројектовању и изградњи рударских објеката и радова, који могу трајно, повремено или привремено утицати на промене у водном режиму, и то:

4.1 Да инвеститор уради техничку документацију у свему према важећим одредбама Закона о водама, Закона о рударству а у вези са одговарајућим одредбама Закона о планирању и изградњи;

4.2. Да се за потребе експлоатације кречњака за добијање ТГК на површинском копу „Грабовик“, уколико не постоји спроводљивост на основу важеће планске документације уради План детаљне регалиције, сагласно Информацији о локацији коју издаје Општинска управа Општине Пожега;

4.3. Да се техничком документацијом одреде границе површинског копа за експлоатацију кречњака и предвиде рударско-технолошки поступци експлоатације предметне минералне сировине;

4.4. Да се изврше анализе утицаја рударских радова и површинског копа за експлоатацију кречњака на режим вода и обрнуто, као и утицаја режима вода на коп. При изради техничке документације придржавати се свих ограничења које се односе на коришћење, заштиту вода и заштиту од вода, уважавајући мере прописане Студијом о процени утицаја на животну средину и донетог Решењем надлежног органа за заштиту животне средине након израде и одбране студије;

4.5. Да се у техничкој документацији предвиди да експлоатација, технолошки поступци обраде и транспорт камена не угрожава постојеће водне објекте, изворишта јавних и сеоских водовода, режим подземних и површинских вода, водно земљиште водотокова и прилазне

путеве механизације при спровођењу одбране од поплава, и др. супротно одредбама чл 97. и 133. Закона о водама.

4.6. Да се при изради техничке документације за експлоатацију кречњака из лежишта „Грабовик“ води рачуна о постојећем водним објектима (водним актима и техничкој документацији) на начин који ће обезбедити заштиту њихове стабилности и заштиту режима вода;

4.7. Димензионисање објеката за прихватање и евакуацију атмосферских вода са површине копа извршити на основу карактеристичних рачунских вредности интензитета падавина различите вероватноће појаве за предметну локацију које су преузете из Мишљења РХМЗ Србије број 922-1-48/2024 од 08.04.2024.год.;

Трајање кише (min)	Интезитет кише у функцији трајања и вероватноће (l / s / ha)				
	P=1%	P=2%	P=5%	P=10%	P=50%
10	512	450	373	320	198
20	327	288	238	204	127
30	246	216	179	153	95.0
60	147	129	107	91.9	56.9

4.8 Да се предвиде потребни објекти за коришћење вода за пиће и за технолошке потребе у обављању планираних активности на површинском копу;

4.9. Утврдити положај свих објеката у функцији извођења рударских радова на експлоатацији кречњака из лежишта „Грабовик“ у односу на зоне санитарне заштите изворишта водоснабдевања и предвидети одговарајуће мере у складу са прописима из области санитарне заштите и условима прописаним од стране управљача - надлежног комуналног предузећа;

4.10. Да се изврше потребне анализе и прорачуни, и по потреби предвиде објекти за заштиту површинског копа од сувишних атмосферских вода, и то: ободни канали изван оквира копа, односно дренажни и сабирни канали, транзитни канали, водосабирници, пумпне станице, изливне грађевине унутар копа и по потреби насипи или обалоутврде дуж водотокова, поред копа, и др.

Уколико технологија извођења рударских радова условљава посебне мере заштите стабилности обала и корита у делу водног земљишта, потребно је у посебном поступку прибавити допунске водне услове;

4.11 Да се предвиде објекти за одвођење, пречишћавање загађених - замућених вода и испуштање пречишћених вода са подручја експлоатације кречњака из лежишта „Грабовик“ ради заштите површинских и подземних вода, с тим да испуштене воде не смеју угрозити еколошки и хемијски статус површинских и подземних вода за водна тела у зони утицаја површинског копа одређена Планом управљања водама на територији Републике Србије ("Сл. гласник РС", бр.33/23), и др.;

4.12. На простору предвиђеном за смештај грађевинске механизације и других манипулативних површина, предвидети уређене бетонске – водонепропусне површине. За прихват потенцијално зауљених вода предвидети сепаратор масти и уља. Евакуацију пречишћених и незагађених вода предвидети до најближег реципијента површинске воде (канал, водоток и др.). У случају да нема техничких могућности за испуштање ових вода у реципијент, за зауљене воде предвидети водонепропусну септичку јаму, која се мора редовно празнити, а са садржајем поступати у складу са чл.18. Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање. Незагађене воде могу се испуштати контролисано у околне површине, с тим да се не наносе штете суседним парцелама.

Искоришћена уља од механизације сакупљати у металну бурад и отпремити преко овлашћеног оператера поштујући све потребне процедуре о преузимању, кретању и збрињавању отпада,

4.13. Предвидети начин чишћења и одржавања водосабирника, уређаја за предтретман, третман муља и диспозицију локације за депоновање муља као и начин одлагања уз услов да се не загађују површинске и подземне воде;

4.14. Предвидети мерење количина пречишћених вода које се испуштају у водоток, као и вршење редовних анализа квалитета ових вода са оценом утицаја на квалитет реципијента;

4.15. За испуст пречишћених вода из копа у реципијент предвидети изливну грађевину тако да се не изазива ерозија корита и обале при свим режимима течења у водотоку и изливања воде;

4.16. Предвидети места за узорковање пречишћених зауљених и условно технолошких отпадних вода пре и после њиховог третмана;

4.17. У циљу заштите од загађења површинских и подземних вода од нафте и нафтних деривата, предвидети уређење оног дела где ће бити предвиђен наменски плато, при чему је неопходно предвидети да подлога буде непропусна са падом ка најнижој тачки површине и обавезним таложником за механичке нечистоће и сепаратором масти и уља;

4.18. Предвидети мере заштите површинских и подземних вода у случају хаваријског загађења.

4.19. Техничком документацијом усагласити све евентуално претходно изведене објекте са планираним објектима;

4.20. Да се предвиде места за складиштење откопане сировине и места за одлагање јаловине из површинског копа која својим положајем у простору (водном земљишту или изворишту воде за пиће) неће угрозити отицање вода сталних или повремених водотокова и подземних вода. Да се у водном земљишту површинских водотокова односно њихових притока, у вези са тим, реше евентуални технички проблеми и сви имовинско - правни односи са ЈВП "Србијаводе", или јединицом локалне самоуправе, зависно од реда водотока и др;

4.21. Да се пројектном документацијом предвиди, да се по завршеној експлоатацији, предметно лежиште и јаловиште, санирају, рекултивишу и преведу у првобитну намену дефинисану у катастарском оперативном плану;

4.22. Да саставни део техничке документације буде Правилник о мерама које треба предузети у екстремним ситуацијама код појаве великих вода, екстремних падавина са силовитим отицајем у циљу заштите површинског копа, људства, механизације, режима вода, и др.

4.23. За све друге активности, мора се предвидети адекватно техничко решање у циљу спречавања загађења површинских и подземних вода;

4.24. Да је по изради пројекта, инвеститор дужан да поднесе захтев за издавање водне сагласност а у току експлоатације за објекте и радове за које је прописано издавање водне дозволе, поднесе захтев за издавање водне дозволе у складу са прописима.

Образложење

Привредно друштво "ЈЕЛЕН ДО" Д.О.О. из места Јелен До, општина Пожега, у својству инвеститора, поднело је захтев за издавање водних услова у поступку припреме и израде техничке документације за експлоатацију кречњака као ТГК и карбонатне сировине на површинском копу „Грабовик“ – Јеле До код Пожеге и доставило следећу документацију:

- 1) Попуњен Образац О-1;
- 2) Уверење којим се потврђује да је локација експлоатационог поља обухваћена Просторним планом општине Пожега, издата од Општинске управе Пожега број 000832624 2024 06706 000 000 000 001 од 04.03.2024. године;
- 3) Извод из Главног рударског пројекта (основна концепција) за експлоатацију кречњака као техничко-грађевинског камена - ТГК и карбонатне сировине из лежишта „Грабовик“ – Јелен До, урађен од предузећа Terragold&Co из Београда, фебруар 2024. године;
- 4) Хидролошка студија подручја површинског копа „Грабовик“ -Јелен До, урађена од предузећа Terragold&Co из Београда, март 2024. године;
- 5) Прегледна топографска карта са координатама предметне локације;
- 6) Ситуациони план са парцелама и границом експлоатационог поља;
- 7) Листови непокретности;
- 8) Решење потврде о овереним резервама, број 310-02-00819/2008-06 од 12.03.2009. године, издато од Министарства рударства и енергетике;

По службеној дужности овај орган је прибавио мишљења прописана одредбама Закона о водама и то:

- 9) Мишљење РХМЗ Србије број 922-1-48/2024 од 08.04.2024.године;
- 10) Мишљење ЈВП „Србијаводе“ ВПЦ „Морава“ Ниш број 3806/1 од 07.05.2024 године;
- 11) Мишљење Агенције за заштиту животне средине број 325-05-00001/104/2024-02 од 04.04.2024 .године.

На основу приложене и расположиве документације у списима предмета, утврђено је:

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде - Републичка дирекција за воде, је у оквиру својих надлежности дало услове у диспозитиву акта, у складу са одредбама чл. 113. - 118. Закона о водама. Према одредбама чл. 117. ст. 1 т. 15. Закона о водама објекат је сврстан у тип: рударски радови и објекти. На основу чл. 43. овога закона у смислу водне делатности у питању је заштита од вода и заштита вода од загађивања.

Најближи водотоци су: Суводолски поток, Папратинска река и Западна Морава, водно подручје Морава, подслив Западна Морава, сходно чл.27. Закона о водама и Одлуке о одређивању граница водних подручја ("Сл. гласник РС" 75/2010), као и Правилника о одређивању подсливова ("Сл. гласник РС" бр.54/2011).

Западна Морава је према Одлуци о утврђивању Пописа вода I реда, вода I реда, док су остали водотоци воде II реда ("Сл. гласник РС" бр.83/10).). Предметни простор се налазе на подручју водне јединице број 42, Западна Морава – Чачак, сходно Правилнику о одређивању водних јединица и њихових граница ("Сл. гласник РС" бр.8/2018).

У складу са Правилником о утврђивању водних тела површинских и подземних вода („Сл. гласник РС“ број 72/2023), река Западна Морава узводно од акумулације ХЕ Овчар Бања одређена је под редним бројем 244 као водно тело ZMOR_4 у дужини од 6,171 км.

У складу са Правилником о параметрима еколошког и хемијског статуса површинских вода и параметрима хемијског и квантитативног статуса подземних вода („Сл. гласник РС“ број 74/11) - Прилог 2, водно тело ZMOR_4, припада ТИП 2 – велике реке, доминација средњег наноса, изузев река подручја Панонске низије.

Загађујуће супстанце које се испуштају отпадним водама у реципијент, морају задовољити критеријуме Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање ("Сл. гласник РС" бр.67/11) и измена Уредбе ("Сл.гласник РС" 48/2012 и 1/2016). Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање ("Сл. гласник РС" бр.50/2012) утврђене су граничне вредности загађујућих супстанци у површинским и подземним водама и седименту, као и рокови за њихово достизање, као и Уредби о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Сл.гласник РС“ број 35/2011).

Мерење количина и испитивање отпадних вода урадити сходно Правилнику о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и њиховог утицаја на реципијент и садржини извештаја о извршеним мерењима ("Сл. гласник РС" бр. 18/2024)

На основу прегледа достављене документације планирано је следеће:

Лежиште "Грабовик" код Јелен Дола налази се у централном делу Србије на магистралном путу Београд – Чачак – Ужице. Удаљеност од Чачка је 28 км, а од Пожеге 12 км. Административно, лежиште припада Општини Пожега. Укупна површина експлоатационог поља је 0,6835 км². Координате преломних тачака експлоатационог поља "Грабовик", приказане су у доњој табели.

Координате преломних тачака експлоатационог поља

Тачка	Y	X
T-1	7 429 400	4 861 750

T-2	7 429 200	4 861 800
T-3	7 429 000	4 862 100
T-4	7 428 800	4 862 100
T-5	7 428 640	4 862 300
T-6	7 428 640	4 862 550
T-7	7 429 250	4 862 550
T-8	7 429 700	4 862 300
T-9	7 429 970	4 861 810
T-10	7 429 850	4 861 750

Решењем бр. 310-02-00819/2008-06 од 12.03.2009. године оверене су билансне геолошке резерве кречњака као техничко-грађевинског камена и карбонатне сировине у лежишту "Грабовик" – Јелен До, са стањем на дан 31.12.2007. године и то:

Категорија резерви	Количине резерви	
	m ³	t
A	2.850.439	7.667.681
B	10.286.154	27.621.334
C1	9.348.414	25.147.234
B + C1	22.485.007	60.436.249

Пројектовани годишњи капацитет према пројектном задатку износи $Q_{gk} = 750.000 \text{ t}$, односно, око 279.000 m^3 чврсте масе корисне минералне сировине.

Систем експлоатације обухвата више врста радова који се састоје од појединачних технолошких процеса и то:

- бушење
- минирање,
- утовар одминираниог материјала,
- транспорт одминираниог материјала,
- дробљење и класирање,
- утовар готових производа у камионе купаца.

Обзиром да Западна Морава, као највећи водени ток, тече далеко испод коте контакта кречњака и доње верфенске серије, то за зону откопавања кречњака не постоји опасност од пробоја подземне воде, тако да се вода на површинском копу може очекивати само након атмосферских падавина. Због тога ће се равни платои на радним етажама израђивати са нагибом како би се омогућило гравитационо отицање површинских вода које директно падну на површински коп.

Површинске воде, настале од атмосферских падавина, које се махом инфилтрирају у кречњаке продуктивне серије лежишта, гравитационо се дренирају кроз њих. Из тог разлога у карбонатним стенама продуктивне серије лежишта, атмосферске воде се не задржавају.

Конфигурација терена је таква да сливне површине са којих би вода могла да се слива у простор површинског копа имају врло мале вредности, тако да не постоји потреба за израдом ободних канала који би штитили коп од прилива површинских вода, већ ће се вода која се слива ка копу заједно са водом која падне у простор копа прикупљати у етажним каналима на најнижој етажи.

Етаже површинског копа биће урађене са нагибом од око 1% ка најнижој етажи. С обзиром на порозност кречњака, неће бити потребна израда водосабирника, већ ће сама најнижа етажа Е-415 представљати привремен водосабирник.

Вода која након атмосферских падавина доспе на најнижу етажу ће брзо гравитацијски понирати кроз пукотине и прсине у етажној равни и тако се неће дуго задржавати. Овакав начин одводњавања је примењиван и у досадашњој дугогодишњој пракси на овом површинском копу и показао се као успешан.

За одводњавање спољашњих одлагалишта предвиђена је израда водосабирника и дренажних канала. Предвиђена су два спољашња одлагалишта, једно северно, а друго североисточно од копа. Изнад северног одлагалишта биће урађен један водосабирник, док ће други бити урађен испод североисточног одлагалишта. Њихова улога ће бити задржавање воде и финих честица – муља, чиме се ограничава ризик од њиховог продирања у околину у случају обилних киша. Водосабирник изнад северног одлагалишта ће прихватати воду која се са околног подручја слива према одлагалишту, док ће водосабирник испод североисточног одлагалишта прихватати воду која се слива низ етаже одлагалишта, као и воду из дренажних канала. Због порозности кречњака у ком су оба водосабирника урађена, вода прикупљена у њима ће релативно брзо понирати, па не постоји потреба за инсталацију пумпног постројења.

На простору предвиђеном за спољашња одлагалишта биће урађен један главни и неколико споредних дренажних канала који ће се уливати у главни. Главни дренажни канал ће почињати непосредно изнад северног одлагалишта и завршаваће се испод североисточног одлагалишта, док ће споредни дренажни канали бити урађени са леве и десне стране главног и у њега спроводити ону воду коју није могао да покупи главни канал. Странице и дно канала ће бити обложени геотекстилом, а затим ће се канал запунити каменим агрегатом 250 – 750 mm. Канале треба изградити пре почетка одлагања јаловине.

На површинском копу "Грабовик" као основни енергенти користе се дизел гориво и електрична енергија. Снабдевање горивом врши се преко аутоцистерни из оближњих пумпи, на прописаном и посебно обезбеђеном месту (платоу за претакање горива),

Снабдевање водом за санитарно-хигијенске потребе (купање, тоалети), комплекса каменолома Јелен До, као и насеља Јелен До, врши се из постојећег водоводног система који захвата подземне воде изворишта карстног врела Јелен До, на парцели 306/1 КО Јелен До, у близини главне управне зграде каменолома. За коришћење подземне воде прибављено је Решење којим се утврђују и оверавају разврстане резерве на изворишту „Јелен До“ са стањем на дан 01.04.2015. године. Оверене резерве су: Категорија Б: 4.5 л/с и Категорија Ц: 69.1 л/с.

За хватање и коришћења подземних вода издата је од овог Министарства водна дозвола број 000231800 2023 14843 001 001 325 011 од 17.10.2023.године, са роком важности до 17.10.2027.године.

Водним условима број 002339899 2024 14843 001 001 325 024 од 14.08.2024. године, а који су издати од овог Министарства у поступку прибављања Локацијских услова обухваћено је техничко решење за сакупљање и евакуацију санитарних отпадних вода са комплекса каменолома Јелен До, на катастарским парцелама бр. 55/1, 306/1, 515, КО Јелен До. Идејним решењем предвиђено је затварање свих постојећих испуста санитарне отпадне воде у постојећи канализациони систем или реципијент. Колектори за санитарну отпадну воду из објеката ће бити преусмерени у новопројектоване септичке јаме. Прикупљена отпадна вода из септичких јама ће се одвозити комуналним возилом на за то прописану депонију.

Сакупљање, евакуација и прерада атмосферских и зауљених отпадних вода биће предмет посебне пројектне документације.

Након завршетка експлоатације предвиђена је техничка и биолошка рекултивација терена који је деградиран рударским радовима, а то је простор завршне контуре површинског копа.

Сходно условима из диспозитива техничка документација треба да буде на нивоу главног рударског пројекта и усклађена са водним условима и одредбама Закона о водама и другим важећим прописима из водопривреде, уз обавезне прилоге:

- доказ да је предузеће, радња или друго правно лице уписано у регистар за израду техничке документације са приложеним важећим и одговарајућим лиценцама одговорних пројектаната,

- технички извештај и прорачуне (хидролошке, хидрауличке, степен загађења,...),

- техничко решење за објекте и активности од захватања вода до испуштања вода у коначни реципијент, утицај на водни режим услед захватања и испуштања вода, начина пречишћавања вода, дефинисање места за мерење количина захваћених и испуштених вода као и места за узорковање вода,..итд,
-техничку контролу.

Услов 4.5. дат је у складу са чланом 3 Правилника о начину одређивања и одржавању зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања. је дато „Подручје на ком се налази извориште мора бити заштићено од намерног или случајног загађивања и других утицаја који могу неповољно утицати на издашност изворишта и природни састав воде на изворишту“. Услови број 4.11.-4.14. диспозитива решења дати су у складу са чл.93.и 93а ЗОВ уз напомену да је неопходно придржавати се Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у водама и роковима за њихово достизање ("Сл. гласник РС", бр.67/2011, 48/2012 и 1/201), Правилника о еколошком и хемијском статусу површинских вода и параметрима хемијског и квантитативног статуса подземних вода ("Сл. гласник РС", број 74/11), Плана управљања водама на територији Републике Србије ("Сл. гласник РС", бр.33/23), и др. Условом број 4.24 дата је обавеза инвеститору да се, по завршетку израде техничке документације, њене техничке контроле и испуњењу услова из Правилника о садржини и обрасцу захтева за издавање водних аката и садржини мишљења у поступку издавања водних услова и садржини извештаја за издавање водне дозволе ("Сл. гласник РС", бр.72/2017, 44/2018 и 12/2022) обрати овом Министарству захтевом ради издавања водопривредне сагласности у складу са чл.119.Закона о водама.

Решавајући по поднетом захтеву уз уважавање прибављених мишљења, претходно издатих водних аката и приложене документације, стручна служба овог Министарства предложила је издавање водних услова наведених у диспозитиву овог акта.

Странка је ослобођена плаћања републичке административне таксе за решавање по захтеву за издавање водних аката у складу са одредбама чл.18.тач.2. Закона о изменама и допунама Закона о републичким административним таксама («Сл.гласник РС, бр.50/2011).

Доставити:

- Предузеће "ЈЕЛЕН ДО" Д.о.о
- Ул Јелен До бб, 31.215 Јелен До
- Општинска управа Општине Пожега
- Ул Трг Слободе 9, 31210 Пожега
- ЈВП„Србијаводе“,„ВПЦ„Морава“ Ниш
- Водна инспекција
- Водна књига
- Архива

В.Д. ДИРЕКТОРКЕ

Маја Грбић, дипл.правница